

Warum kam es in der Kirche der Rumänen Siebenbürgens in der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts zu zwei Parteien, die sich in der zweiten Jahrhunderthälfte zu zwei Kirchen entwickelten?

Abstract:

În lumina noilor cercetări concentrate asupra unirii religioase a românilor ardeleni cu Biserica Romei, a interpretării acesteia în baza viziunii conciliului de la Ferrara/Florența (1438-1439) și a reevaluării consecințelor unirii, eveniment decisiv din viața Bisericii românilor ardeleni, studiul încearcă să răspundă fundamentalei întrebări de ce și cum s-a ajuns în Biserica românească din Transilvania primei jumătăți a secolului al XVIII-lea la două partide care apoi s-au dezvoltat, în a doua jumătate a secolului, în două Biserici? Răspunsul la această întrebare este căutat în istoria raportului dintre greci și latini și a felului în care această situație s-a repercutat în Transilvania în perioada anterioară unirii (mai ales în secolul al XVII-lea). Analiza situației confesionale se face din perspectiva mandatului cu care au venit iezuiții într-o Transilvanie dominată de interesele Stărilor transilvănene față de români și care s-a reflectat în rezoluția imperială din aprilie 1698. Această realitate s-a repercutat asupra vieții Bisericii românilor ardeleni din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, a evoluției raporturilor dintre Viena (Maria Tereza) și episcopul românilor ardeleni, Inochentie Micu-Klein. Cei care s-au unit cu Biserica catolică de la Roma și au rămas fideli episcopului de la Blaj au început să se numească uniți, iar cei care au devenit sceptici și s-au îndepărtat de episcopul de la Blaj, mai ales după părăsirea Transilvaniei de către Inochentie Micu-Klein (1744), s-au numit neuniți. Treptat, ultimii s-au considerat singurii păstrători ai tradiției Bisericii românești și ai legii strămoșești. Astfel, la jumătatea secolului, s-a ajuns la o confruntare dogmatică dură între neuniți, prin vocea călugărului Visarion Sarai, și uniți, prin discursul călugărului Gherontie Cotore, care a exclus posibilitatea rămânerii împreună într-o singură Biserică. Conflictul dintre cele două partide din Biserica românească și opoziția unirii a dus la dezvoltarea a două Biserici distincte românești. Ambele Biserici au fost recunoscute de Viena, pe de o parte, prin numirea unui episcop pentru românii neuniți (1761), iar, pe de altă parte, Biserica uniților a continuat să fie condusă de vicarul lui Inochentie Micu și de urmașii acestuia la Blaj.

Keywords: *unirea cu Biserica Romei; uniți; neuniți; oponenți ai unirii; Biserici*